

PWYLLGOR	PWYLLGOR TRWYDDEDU CYFFREDINOL
DYDDIAD:	13 Medi 2021
TEITL:	RHEOLI SEFYDLIADAU RHYW - DEDDF LLYWODRAETH LEOL (DARPARIAETHAU AMRYWIOL) 1982
PWRPAS:	CYMERADWYO ARGYMHELLIAD I'R CYNGOR LLAWN FABWYSIADU GRYMOEDD I REOLEIDDIO SEFYDLIADAU RHYW AC ARGYMHELLION CYSYLLTIOL YN DILYN SYLWADAU YMGYNGHORIAD CYHOEDDUS
AWDUR:	PENNAETH YR ADRAN AMGYLCHEDD

1.0 GWYBODAETH GEFNDIROL

- 1.1 Mae'n ofynnol i Awdurdod Trwyddedu sydd yn dymuno rheoleiddio sefydliadau rhyw yn ei ardal fabwysiadu darpariaethau Atodlen 3 o'r Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1982 ("Deddf 1982"), fel y'i diwygiwyd gan y Ddeddf Plismona a Throseddau 2009 ("Deddf 2009").
- 1.2 Mae mabwysiadu Atodlen 3 o Ddeddf 1982 yn ddewisol ac fel arfer yn digwydd pan gyflwynir rhybudd o fwriad i agor busnes o'r fath am y tro cyntaf. Yn hanesyddol, dim ond ym Mangor y derbyniwyd cais ble rhoddwyd trwydded i agor busnes o'r fath.
- 1.3 Daeth Deddf 1982 i rym ym 1982. Rhwng 1982 a 1996 mater i'r cyn gynghorau dosbarth a bwrdeistref oedd penderfynu a ddylid mabwysiadu Atodlen 3. Dengys tystiolaeth o gofnodion y cyn gynghorau mai dim ond Cyngor Bwrdeistref Arfon wnaeth benderfyniad i fabwysiadu Atodlen 3, gyda'r penderfyniad yn dod yn weithredol ar 1 Awst 1983. Nid oes tystiolaeth fod Cyngor Dosbarth Dwyfor na Chyngor Dosbarth Meirionnydd erioed wedi gwneud y penderfyniad i fabwysiadu Atodlen 3 rhwng Deddf 1982 yn dod i rym a diddymu'r awdurdodau hynny adeg ad-drefnu llywodraeth leol ym 1996.
- 1.4 Mae'n ymddangos hefyd nad oes tystiolaeth bod Cyngor Gwynedd, ers ei sefydlu yn 1996, erioed wedi gwneud penderfyniad i fabwysiadu Atodlen 3 chwaith. Yr unig ardal o'r sir lle mae gan y Cyngor yr hawl i drwyddedu o dan Atodlen 3 yw ardal Arfon (sef ardal yr hen Gyngor Bwrdeistref Arfon). Mae hyn o ganlyniad i rym a etifeddodd y Cyngor oddi wrth yr hen Gyngor Bwrdeistref Arfon adeg ad-drefnu, grym sy'n deillio o'r penderfyniad a wnaed gan y cyn-awdurdod i fabwysiadu o fewn ffiniau Arfon.
- 1.5 Yn ogystal, ers i Gyngor Bwrdeistref Arfon benderfynu mabwysiadu ym 1983, mae Atodlen 3 wedi ei diwygio gan adran 27 o Ddeddf 2009 i gynnwys y gallu i drwyddedu mangreoedd adloniant rhywiol. Gan fod y diwygiad yn ddewisol ac wedi ei gyflwyno ar ôl y penderfyniad i fabwysiadu, nid yw grym y Cyngor i reoleiddio yn Arfon o dan Atodlen 3 yn cynnwys y gallu i reoleiddio mangreoedd adloniant rhywiol ar hyn o bryd.
- 1.6 Fe gofiwch i'r Pwyllgor hwn ystyried yr angen i fabwysiadu trefn o'r fath yn ei gyfarfod ar 19 Gorffennaf 2021. Yn y cyfarfod hwnnw, cymeradwyodd y Pwyllgor hwn i fynd ati i ymgymryd â'r broses o ystyried mabwysiadu Atodlen 3 fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf 2009, er mwyn sicrhau cyfundrefn ar gyfer trwyddedu a rheoleiddio sefydliadau rhyw drwy'r sir. Yn ogystal fe gymeradwyodd y Pwyllgor i awdurdodi'r Pennaeth Amgylchedd i ymgymryd â phroses o ymgynghori am 28 diwrnod, gan gychwyn ar 26 Gorffennaf 2021, gyda'r nod o ddychwelyd y mater i'r Pwyllgor am benderfyniad ynghylch ag argymhell i'r Cyngor Llawn am benderfyniad yn Hydref 2021 i fabwysiadu, ynghyd ag argymhellion cysylltiol ar y rhybudd statudol, y dyddiad y daw'r mabwysiadu i rym, a

dirprwyo'r grym i'r Pwyllgor hwn i bennu ffioedd, amodau safonol a chynllun prosesu ceisiadau.

- 1.7 Byddai mabwysiadu Atodlen 3 fel y'i diwygiwyd ledled y sir yn galluogi'r Cyngor i reoleiddio a thrwyddedu sefydliadau rhyw. Mae sefydliadau rhyw yn cynnwys:
 - Siop ryw (gwerthiant o nwyddau o natur rywiol)
 - Sinema rhyw (dangos ffilmiau gyda chynnwys sylweddol o natur rywiol)
 - Mangre adloniant rhywiol (eiddo busnes sydd yn cynnal adloniant byw o natur rywiol yn aml a rheolaidd).
- 1.8 Byddai mabwysiadu hefyd yn galluogi'r Cyngor i osod amodau safonol ar drwyddedau sefydliad rhyw a chodi ffi rhesymol mewn perthynas â nhw.
- 1.9 Yn olaf, byddai mabwysiadu yn galluogi'r Cyngor i gymryd camau gorfodaeth mewn perthynas â'r troseddau canlynol (nodir y gosb uchafswm o gollfarnu gan Lys Ynadon mewn cromfachau):
 - defnyddio unrhyw adeilad, cerbyd, cwch neu stondin fel sefydliad rhyw ac eithrio pan fo hynny'n unol â thrwydded a roddir gan y Cyngor (dirwy di-derfyn);
 - gwneud datganiad ffals mewn perthynas â chais am drwydded sefydliad rhyw (dirwy di-derfyn);
 - methiant deilydd trwydded i arddangos ei drwydded heb esgus resymol (dirwy heb fod yn uwch na lefel 3 ar y raddfa safonol, sef £1,000.00 ar hyn o bryd).

2 YMGYNGHORIAD CYHOEDDUS

- 2.1 Lanswyd yr ymgynghoriad cyhoeddus ar 26 Gorffennaf 2021 a daeth i ben ar 23 Awst 2021.
- 2.2 Cyhoeddwyd datganiad i'r wasg a bu ymgyrch i godi ymwybyddiaeth o'r ymgynghoriad ar gyfrifon cyfryngau cymdeithasol yr Awdurdod. Gyrrwyd negeseuon ebost i randdeiliaid allweddol yn gwahodd iddynt gyfrannu at yr ymgynghoriad, gan gynnwys i Heddlu Gogledd Cymru a chynghorau tref/cymuned. Yn ogystal, rhoddwyd holiadur ar y wefan er mwyn hwyluso cyfranogiad y cyhoedd i'r ymgynghoriad.
- 2.3 Derbyniwyd ebost oddi wrth Heddlu Gogledd Cymru yn cadarnhau nad oedd gwrthwynebiad, yn ogystal ag ebost oddi wrth Gyngor Tref Cricieth.
- 2.4 Derbyniwyd 102 o ymatebion i'r holiadur. O blith rhain, cafwyd ymatebion oddi wrth unigolion, 7 aelod o Gyngor Gwynedd, 2 glerc cyngor tref ac 1 busnes:
 - 2.4.1 Roedd 40 o'r ymatebion yn gefnogol i'r egwyddor o fabwysiadu, 19 yn gwrthwynebu a'r gweddill yn anghyflawn.
 - 2.4.2 O blith y rhai oedd yn gwrthwynebu, cynigiwyd sylwadau gan 15 ohonynt:

- Roedd 3 ymatebydd o'r farn nad oedd angen mabwysiadu trefn oherwydd nad oedd angen rheoleiddio siopau o'r fath yng Ngwynedd, gan nad oedd yn debygol y byddai llawer o geisiadau na galw am sefydliadau o'r fath.
- Nododd unigolyn arall nad oedd rhai siroedd yn dewis rheoleiddio siopau rhyw.
- Roedd 4 ymatebydd yn teimlo fod mabwysiadu'r drefn yn wastraff arian cyhoeddus.
- Roedd 8 ymatebydd yn nodi eu gwrthwynebiad ar sail foesol neu yn gweld y drefn yn ffordd o normaleiddio egsplôitio merched ifanc. Pryderodd rhai bod y drefn yn mynd i arwain at blant yn cael eu dylanwadu mewn modd amhriodol ac y byddai sefydliadau trwyddedig yn annog puteindra.
- Roedd un o'r ymatebwyr hyn o'r farn y byddai grymoedd rheoleiddio yn aneffeithiol.

2.5 Yn gyffredinol, roedd mwyafrif amlwg (68%) o'r ymatebion cyflawn ddaeth i law o blaid mabwysiadu Atodlen 3 i gael trefn rheoleiddio sefydliadau rhyw.

2.6 Yn yr amgylchiadau, argymhellir bod y Pwyllgor yn bwrw ymlaen gydag argymhelliad i'r Cyngor Llawn fabwysiadu Atodlen 3 ynghyd ag argymhellion cysylltliol.

3. CAMAU NESAF

3.1 Os yw'r Pwyllgor yn bwrw ymlaen gyda'r argymhelliad, bydd y mater yn mynd gerbron y Cyngor Llawn ar 7 Hydref 2021.

3.2 Os yw'r Cyngor Llawn yn gwneud penderfyniad yn unol ag argymhellion y Pwyllgor hwn:

- Rhagwelir y bydd y penderfyniad i fabwysiadu yn dod i rym yn Rhagfyr 2021
- bydd y Pennaeth Gwasanaeth Cyfreithiol yn trefnu bod hysbysebion statudol yn cael eu cyhoeddi cyn gynted a bo modd mewn papur newydd lleol am 2 wythnos yn olynol, gyda'r cyntaf ddim hwyrach na 28 diwrnod cyn y dyddiad daw y penderfyniad mabwysiadu i rym.
- Bydd y Pwyllgor hwn ailymgynnull yn Nhachwedd 2021 cyn y dyddiad y daw y penderfyniad mabwysiadu i rym, er mwyn pennu ffioedd, gosod amodau safonol a chynllun prosesu ceisiadau.

4. ASESIADAU CYDRADDOLDEB A LLESIANT

4.1 Maes asesiad cydraddoldeb a baratowyd yn unol â gofynion y Ddeddf Cydraddoldeb 2010 wedi ei atodi. Mae'r asesiad hwn yn ddiweddariad yn dilyn yr ymgynghoriad o'r

un a baratowyd gyda'r adroddiad cyntaf i'r Pwyllgor ar 19 Gorffennaf 2021. Tra bo'r asesiad fel y'i diweddariwyd yn cyfarch materion a godwyd yn yr ymgynghoriad, daethpwyd i'r casgliad nad oedd rheswm teilwng wedi ei ddatgelu i beidio â pharhau gyda'r broses o argymhell mabwysiadu, ac felly argymhellir y dylid bwrw ymlaen â'r broses honno.

- 4.2 Mae'r cynnig yn rhoi cyfle i'r Awdurdod Trwyddedu hyrwyddo cyfleoedd cyfartal a'r ddyletswydd economaidd gymdeithasol, drwy sefydlu cyfundrefn lle mae sefydliadau yn cael eu rheoleiddio ac yn gorfod gweithredu mewn ffordd gyfreithlon.
- 4.3 Yn ogystal, yn unol ag argymhellion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 mae'r Awdurdod Trwyddedu wedi ystyried egwyddorion y ddeddfwriaeth honno ac yn benodol y 5 ffordd o weithio. Mae'r asesiad llesiant a ddiweddariwyd hefyd wedi ei atodi.

ARGYMHELLIAD

Bod y Pwyllgor yn argymhell i'r Cyngor Llawn:

- fabwysiadu ledled y sir Atodlen 3 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1982, fel y'i diwygiwyd gan y Ddeddf Plismona a Throseddu 2009, gan ddod yn weithredol ddim cynt na 1 Rhagfyr 2021
- gyfarwyddo'r Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol i gyhoeddi'r hysbysebion statudol ynghlwm â'r penderfyniad i fabwysiadu am 2 wythnos yn olynol, gyda'r cyntaf ddim hwyrach na 28 diwrnod cyn y dyddiad y daw y penderfyniad i rym
- ddirprwyo'r materion o bennu ffioedd, gosod amodau safonol a chynllun prosesu ceisiadau i'r Pwyllgor Trwyddedu Canolog.